

Gezondheidsbeleid
Kinderopvang Kikker Rik

Inhoudsopgave

Inleiding:

Gezondheidsrisico's door overdracht van ziektekiemen:

- Hand hygiëne
- Aanleren hoest- en niesdiscipline
- Het bereiden van flesvoeding
- Voedsel hygiëne
- Koelkasten
- Voedingsmiddelen van thuis
- Afvalbakken
- Hygiëne betreffende verschonen en toiletgebruik
- Potjes
- Verschonen van een kind
- Wondverzorging
- Schoonmaken
- Speelgoed
- Beddengoed
- Slaapzakken
- Washandjes
- Hygiëne betreffende zwembaden
- Ongedierte
- Krabben of bijten door dieren

Gezondheidsrisico's als gevolg van binnenmilieu:

- Centrale verwarming
- CV ketel
- Ventilatie
- Mechanische ventilatiesysteem
- Voorwaarden voor een goede ventilatie
- Invloed van weersomstandigheden
- Airconditioning
- Luchtvochtigheid
- Schoonmaken
- Redenen voor reinigen
- Methode van reinigen
- Reinigen
- Werkvolgorde
- Onderhoud schoonmaakmateriaal
- Schoonmaakwerkzaamheden groepen
- Schoonmaakwerkzaamheden algemeen
- Allergieën
- Vluchtige stoffen en gassen
- Kikker Rik maakt gebruik van de volgende schoonmaakmiddelen
- De was
- Beddengoed
- Afwas
- Koelkasten
- Roken
- De keuken
- Huisdieren en ongedierte
- Planten
- Schoolkrijtjes
- Geluidshinder

Gezondheidsrisico's als gevolg van het buitenmilieu

- Allergie
- Teken

Zandbakken
Wespen en bijen
Muizen en ratten
Buitenspelen
Wandelen
Soort uitstapjes
Toestemming
Zomerperiode
Winterperiode
Bestrijdingsmiddelen
Buitenspeelregels

Gezondheidsrisico's ten gevolge van (het uitblijven van) medisch handelen

Inleiding
Het gebruik van een thermometer
Het verstrekken van geneesmiddelen
Aanvraag medicijnverklaring
In geval van calamiteiten
Paracetamol
Homeopatische middelen
Medisch handelen
Werkinstructie bij medische handelingen
Wijze van verslaglegging
Communicatie met ouders
Aansprakelijkheid
Noodsituaties
Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van medische handelingen
Medische handelingen instructie door ouders
Uitvoeringsverzoek tot voorbehouden medische handelingen
Bekwaamheidsverklaring voorbehouden medische handelingen instructie door arts.

N.B.

In dit beleidstuk wordt gesproken over ouders. Waar ouders staat kan ook verzorgers gelezen worden. Onder verzorger wordt de ouder en/of wettelijk vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een voogd) van het kind verstaan.

Inleiding

Voor u ligt het gezondheidsbeleid van Kinderopvang Kikker Rik. Dit beleid draagt bij aan het bewerkstelligen van een gezond leefmilieu voor kinderen en de medewerkers binnen Kinderopvang Kikker Rik. Door het volgen van de richtlijnen in dit gezondheidsbeleid worden gezondheidsrisico's zo veel mogelijk uitgesloten. Naast het gezondheidsbeleid is het veiligheidsbeleid van kracht.

Gezondheidsrisico's door overdracht van ziektekiemen

Ziektekiemen kunnen snel verspreid worden. Dit kan via handen, wondjes etc. Het is daarom ook belangrijk om te zorgen voor een schone en veilige omgeving voor kinderen. Hieronder vindt u enkele punten waar extra aandacht aan moet worden besteed.

Handhygiëne

Ieder mens draagt ontelbare al dan niet ziekmakende micro-organismen bij zich. Om de verspreiding van deze micro-organismen naar andere mensen tegen te gaan is een goede persoonlijke hygiëne belangrijk.

Ziektekiemen worden veelal via de handen overgedragen. Een goede handhygiëne door pedagogisch medewerkers, maar ook door de kinderen, is een van de meest effectieve manieren om besmetting te verkleinen. De handhygiëne verbetert door geen sieraden te dragen aan handen of polsen.

Handen wassen wordt gedaan voor:

- Het aanraken en bereiden van voedsel.
- Het (helpen bij) eten.
- Het aanbrengen van zalf of crème.
- Het verzorgen van wonden.

Tevens dienen de handen gewassen te worden na:

- Toiletgebruik/billen afvegen.
- Contact met lichaamsvochten zoals speeksel en snot, braaksel, urine/ontlasting, wondvocht of bloed.
- Het verzorgen van wondjes.
- Zichtbare verontreiniging van de handen.
- Hoesten, niezen en snuiten.
- Het verschonen van een kind.
- Buiten spelen.
- Contact met vuile was, textiel, afval of de afvalbak.
- Het uitvoeren van schoonmaakwerkzaamheden.
- Het smeren van crème of zalf

Handen wassen gaat als volgt:

- Gebruik stromend water
- Maak de handen nat en doe er vloeibare zeep op.
- Wrijf de handen (gedurende 10 seconden) over elkaar en zorg ervoor dat water en zeep over de gehele handen worden verdeeld.

Tevens is het belangrijk om gebruik te maken van handcrème bij dikwijls wassen van de handen om uitdroging te voorkomen.

Indien handen of gezichtjes gewassen worden met washandjes, dienen de washandjes schoon te zijn. Voor elk kind wordt er een nieuwe gebruikt. Na gebruik worden de washandjes in de wasemmer gedaan, om naar de wasmachine gebracht te worden.

Aanleren hoest- en niesdiscipline

Ziektekiemen uit de neus, mond en keel kunnen zich op verschillende manieren verspreiden. Om risico's te beperken zijn de volgende zaken van belang:

- Hoest of nies niet in de richting van een ander
- Draai het hoofd weg of buig het hoofd
- Houd tijdens het hoesten of niezen de binnenkant van de elleboog voor de mond
- Was de handen na hoesten, niezen of neus afvegen
- Voorkom snottebellen door de kinderen op tijd de neus af te laten vegen
- Gebruik altijd tissues en gooi deze direct na gebruik weg

Tevens is het belangrijk dat de ruimte voldoende geventileerd of gelucht wordt.

Het bereiden van flesvoeding

De ene ouder kiest ervoor om zijn kind borstvoeding te geven en de andere ouder kiest voor flesvoeding. Bij een aantal ouders lukt het niet om borstvoeding te geven.

Flesvoeding is een prima alternatief. Het allerbelangrijkst is natuurlijk te doen waar de ouder zich goed bij voelt.

De gemoedsrust is in het voordeel van het kind. Er is geen enkele reden om je als ouder schuldig te voelen bij goede flesvoeding.

Er worden strenge eisen gesteld aan de kwaliteit van flesvoeding en het bevat alle voedingsstoffen die een baby nodig heeft.

Hoe maken we flesvoeding klaar?

- Hygiëne is belangrijk!
- Handen wassen;
- Koud stromend kraanwater afmeten in de fles;
- Bij gebruik bronwater uit een gesloten verpakking kan het water direct gebruikt worden;
Bronwater uit een eerder geopende verpakking dient 1 minuut gekookt te worden.
- Water verwarmen tot 37°C graden (in een pannetje of magnetron)
- Benodigde aantal schepjes melkpoeder aan het water toevoegen;
- Schroefdop en speen op fles schroeven;
- Voeding mengen door licht te schudden;
- De temperatuur van de kunstvoeding controleren door enkele druppels op de binnenkant van de pols te druppelen; de druppels mogen niet heet op de huid aanvoelen;
- Slap omdoen bij de baby's of spuugdoekje gebruiken.
- Elk kind krijgt zijn eigen fles (voor flesvoeding)
- De fles zo houden dat de speen gevuld is;
- De speen op het tongetje leggen, zo nodig tussendoor een boertje laten;
- Overgebleven kunstvoeding weggooien;
- Fles en speen na gebruik huishoudelijk schoonmaken.

Kunnen we leidingwater gebruiken voor flesvoeding?

Ja, leidingwater is drinkbaar en bruikbaar voor flesvoeding mits ouders anders aangeven. Let op:

- Respecteer de ontluchtingstijd; laat het water even stromen alvorens het op te vangen.
- Gebruik alleen koud water rechtstreeks uit de kraan, want lauw of warm water uit geisers of boilers kan metalen bevatten.

Mogen we flesvoeding opnieuw opwarmen?

- Nee, je mag flesvoeding maar 1 keer opwarmen.
- Een tip kan zijn verwarm eerst de helft van de fles op en bewaar de andere helft apart. Als de baby de ene helft op heeft kan je de andere helft opwarmen zo gooi je niet onnodig voeding weg.

Mogen we flesvoeding voor een hele dag bereiden?

- Nee, maak de melk altijd vlak voor de voeding klaar.
- Melk is een ideale voedingsbodem voor de groei van bacteriën. Door de melk lang op voorhand klaar te maken, geef je aan bacteriën de kans om zich in de melk te ontwikkelen. Een baby kan er ziek van worden.

Moeten de melk opgewarmd worden?

- De temperatuur waarop het kind de melk drinkt, hangt af van het kind. De meeste kinderen drinken de melk lauw.
- Koude babymelk smaakt ook minder lekker dan warme.
- Geef de melk op lichaamstemperatuur of op kamertemperatuur.
- Laat de melk niet zelf opwarmen tot kamertemperatuur. Dit duurt te lang, kiemen kunnen zich dan sneller ontwikkelen en infecties veroorzaken bij een baby.
- De melk mag zeker niet koken.

Uitvoering van het uitkoken van de fles en speen

- Handen wassen
- Maak de fles en de speen huishoudelijk schoon
- Doe de fles met alle onderdelen in het water
- Breng het water aan de kook
- Laat de speen, fles en dop 10 minuten koken en laat ze afkoelen op zijn kop, op een schone doek.
- Spoel de fles om en droog hem met een schone doek af.
- Je kan ook de Miele vaatwasser gebruiken, want deze desinfecteert de materialen.

Tot wanneer is het nodig om dagelijks de flessen en de spenen te steriliseren;

- Tot 6 maanden. Door steriliseren dood je bacteriën.
- Vanaf 6 maanden volstaat het om eenmaal per week te steriliseren.
- Reinig wel elke dag grondig de flessen en de spenen, bijvoorbeeld met een flessenragger. Melk restjes zijn een voedingsbodem voor bacteriën. Ze kunnen een baby besmetten.

Wanneer, hoe, hoeveel keer moet een baby een boertje laten?

- Stop niet tijdens de voeding om een baby te laten boeren. Het boertje komt meestal pas na de voeding.
- Drinkt een baby heel gulzig of hapt hij lucht, stop dan wel tussenin voor een boertje.
- Je baby boert makkelijker als je hem optilt en hem tegen je aan houdt(met zijn hoofdje boven de schouder)
- Meestal volstaan 1 of 2 boertjes. Leg de baby daarna weer neer.
- Huilt de baby, probeer opnieuw.
- Drinkt een baby rustig en geef je hem/ haar ruim de tijd om te boeren, maak jezelf dan niet ongerust als hij/zij niet boert.

Tips:

- Neem de tijd om een baby te voeden. Geniet even samen van de rust tijdens het voeden door een ontspannen, intieme sfeer te creëren.
- Leg de baby na het voeden op je schouder en klop of wrijf hem/haar zachtjes over het ruggetje. Hierdoor kan de juist ingeslikte lucht uit de maag ontsnappen (het boertje) en worden de darmen niet onnodig belast.
- Streel de baby zoveel mogelijk, zelfs lopend/wiegend, zachtjes over het buikje zodat de kleine tot rust komt en niet nog meer lucht binnen hapt tijdens het intense huilen.

- Voorkom dat een baby teveel lucht inslikt bij het drinken van de fles en laat hem bij voorkeur ook niet het schuim dat overblijft, als restant van het flesje opdrinken.

Het bereiden van borstvoeding

Steeds meer ouders maken gebruik van de kinderopvang voor de verzorging van hun kinderen.

Van die ouders zijn er een aantal die hun baby borstvoeding geven. Deze zullen op een of ander manier het geven van borstvoeding met hun werk moeten zien te combineren. Dit protocol is tot stand gekomen met behulp van Borstvoeding in de kinderopvang(2). Met als bron: borstvoeding.com: kenniscentrum voor borstvoeding.

Waarom borstvoeding?

De meeste ouders kiezen aanvankelijk voor borstvoeding. De meest genoemde reden daarvoor is dat borstvoeding het meest natuurlijk is. Moedermelk is voor de baby gemaakt. Moedermelk bevat veel antistoffen; daarom zijn borstgevoede baby's minder vaak ziek. En als ze wel ziek zijn, verloopt de ziekte vaak minder ernstig. Borstgevoede baby's hebben aanzienlijk minder vaak diarree, minder oorontstekingen en minder luchtweginfecties. De speciale vetzuren die in moedermelk zitten geven een gunstige invloed op de ontwikkeling van de hersenen.

Schema of op verzoek/

Bij borstvoeding – en tegenwoordig ook bij flesvoeding- wordt aanbevolen om op vraag te voeden.

Dat betekent: voeden als een baby zin krijgt om te eten. Het blijkt dat de meeste baby's die thuis nog nauwelijks een ritme kennen, zich op een kinderdagverblijf snel aanpassen aan het ritme van de dag. Werken zonder strak voedingsschema heeft ook voordelen voor de verzorgers. Zij kunnen hun aandacht beter tussen alle kindjes verdelen en er is tijd voor individuele aandacht.

Manieren om de baby op het kinderdagverblijf van moedermelk te voorzien.

- De moeder komt naar de baby toe om hem/haar zelf te voeden. Een moeder kan in sommige werkomstandigheden een aantal keren per dag naar de kinderopvang komen om haar kind te voeden. Om verschillende redenen kan dit voor alle partijen heel prettig zijn. Voor de baby, omdat hij/zij zoveel mogelijk zijn gewone drinkmanier kan voortzetten, en voor de moeder omdat ze niet hoeft te kolven. Een ander voordeel kan zijn dat de scheiding tussen moeder en kind abrupt verloopt. Mocht het telkens komen en gaan van de moeder toch problemen opleveren voor de baby, dan kan er voor een andere aanpak gekozen worden. Voor de pedagogisch medewerkers kan het soms even wennen zijn. Zij kan de baby als hij/zij honger heeft niet voeden, maar is afhankelijk van de moeder die langskomt. Het is daarom belangrijk dat er tussen moeder en de pedagogisch medewerkers duidelijke afspraken worden gemaakt. De pedagogisch medewerkers kunnen bijvoorbeeld afspreken dat de moeder altijd bereikbaar blijft voor het geval de baby tussendoor de borst wil. Of kan er in noodgevallen een voorraadje afgekolfde moedermelk in de vriezer gelegd worden.
- De baby krijgt afgekolfde moedermelk
De meeste voorkomende situaties zal zijn dat de ouders s' morgens flesjes afgekolfde melk meegeeft, zodat die in de loop van de dag aan de baby gegeven kunnen worden. De moeder kolft dan op haar werk of thuis de melk af. Let wel op dat de flesjes zijn voorzien van naam en datum.

Ontdooien en opwarmen kost even tijd

Ingevroren melk kan het beste ontdooid worden in de koelkast. Dat duurt zo'n twaalf uur. Meestal zetten de ouders de melk de avond voor het gebruik thuis in de koelkast. Als de baby melk nodig heeft en er is nog geen ontdooid melk beschikbaar dan kan de

melk onder de stromende kraan ontdooid worden. De kraan kan dan langzaam van koud naar warm gedraaid worden. Het stromende water mag niet heet zijn, aangezien dan antistoffen in de melk vernietigd kunnen worden. Vers afgekolfd melk blijft 5 dagen goed in de koelkast. Voorwaarde is wel dat er hygiënisch gewerkt is en dat de koelkast koud genoeg is. De temperatuur mag niet hoger zijn dan 4 graden.

Opwarmen van afgekolfd moedermelk

De melk kan opgewarmd worden in een flessenwarmer of in een pannetje met warm water (au bain Marie). Deskundigen raden het gebruik van een magnetron af voor het opwarmen van moedermelk. De magnetron kan onnodig verlies van antistoffen geven.

Ontdooid melk kan nog 24 uur in de koelkast bewaard worden. Opgewarmde melk kan nog een uur bewaard worden. Daarna zal het moeten worden weggegooid. Eventueel kan de melk in twee of meer kleine porties worden opgewarmd, zodat voorkomen kan worden dat de waardevolle moedermelk moet worden weggegooid.

Hoeveel afgekolfd melk drinkt een baby?

Borstgevoede baby's drinken meestal niet bij iedere voeding evenveel melk. Ook zijn er baby's die tijdens de afwezigheid van de moeder alleen het hoognodige drinken, en later aan de borst de schade inhalen. Zolang de moeder op verzoek voedt, en een baby de gelegenheid biedt om s' avonds bij te tanken is dit geen enkel probleem.

Hoe ziet moedermelk er uit?

Moedermelk ziet er waterig uit en is soms zelfs blauwig van kleur. Dit is de normale kleur van moedermelk, en het betekent niet dat de melk weinig vet bevat. De kleur kan soms veranderen, bijvoorbeeld als de moeder spinazie gegeten heeft, dan kan de melk een beetje groen zien. Ook medicijnen en vitaminepillen kunnen de kleur van de moedermelk doen veranderen.

Als de melk een tijdje staat gaat de melk zich scheiden. De vette melk gaat bovenop drijven. Het ziet er soms wat vlokkelig uit. Door het flesje te roeren of zachtjes te schudden, kan de melk weer gemengd worden.

De afgekolfd melk is op, maar de baby wilt meer?

Het is goed om vooraf goede afspraken te maken met de ouders wat er moet gebeuren indien er niet genoeg moedermelk is. In sommige gevallen wil de moeder zelf komen voeden, misschien kan de baby iets anders krijgen. Geef nooit zonder overleg volledige zuigelingenvoeding, opvolgmelk of gewone koemelk.

Hoe kun je de melk aan een baby geven?

Meestal zal de afgekolfd melk in een fles aangeboden worden. Sommige baby's weigeren de fles. Er zijn voldoende andere manieren om de melk te geven: bijvoorbeeld met een lepeltje, een voedingsspuitje of een breastbottle nurser (namaakborst). Vanaf 4 maanden kan geprobeerd worden of de baby uit een (tui) bekertje kan drinken.

Een baby weigert de fles?

Soms weigert een baby de fles en duurt het een tijd voordat een baby de fles accepteert. Het wennen aan de fles kan veel geduld vergen van ouders en/of verzorgers. Stress en honger kunnen de situatie verergeren. Het veel gehoorde advies een baby te laten hongeren, zodat hij uiteindelijk wel moet drinken, is niet aan te bevelen. Sommige baby's blijven ook dan nog weigeren en lopen het gevaar uit te drogen. Het beste resultaat wordt bereikt met geduld en rust. Als tip kun je ouders meegeven een van de borstvoedingorganisaties te benaderen om een baby aan de fles te krijgen.

De ontlasting van borstgevoede baby's

Borstgevoede baby's hebben ontlasting wat vaak zacht is en er uit ziet als geel-0 bruin mosterd. De ontlasting kan ook groen zijn.

Is opvolgmelk nodig?

Nee, opvolgmelk is voor flesgevoede baby's. Opvolgmelk biedt geen extra's boven moedermelk. De samenstelling van borstvoeding past zich aan, aan de leeftijd en behoeftes van het kind.

Ander eten en drinken

Bij het introduceren van vast voedsel zie je grote verschillen tussen baby's. Sommige baby's eten al snel met de pot mee en drinken nog 2 keer per dag uit de borst. Andere baby's blijven nog lang veel moedermelk drinken.

Tot wanneer?

Borstvoeding kan doorgaan zolang moeder en kind dat willen en plezier aan beleven. Dat kan zijn zes weken zijn, zes maanden, een jaar maar soms ook langer.

Schema moedermelk:bewaren en opwarmen

Houdbaarheid	Opgewarmd	Kamertemperatuur (dus niet eerst opgewarmd)	In koelkast 4°C	In vriezer *** (-15°)	In diepvries (-20°)
Verse moedermelk	1 uur	5-10 uur	Tot 5 dagen	3 maanden	3-6 maanden
Ontdooide melk	1 uur	1 uur	24 uur	-	-

Bij deze bewaartijden wordt ervan uit wordt ervan uitgegaan dat er hygiënisch gewerkt wordt: handen wassen voor het kolven, steriele kolf en flesje s melk zo spoedig mogelijk koelen, fles achter in de koelkast zetten, melk binnen 24 uur invriezen, gebruik gemaakt wordt van een aparte lade in de vriezer voor de moedermelk, koel vervoer van werk naar huis en van huis naar kinderdagverblijf.

Op het kinderdagverblijf is een aparte lade alleen bestemt voor borstvoeding en mogen hierin geen andere producten bewaard worden.

- Moedermelk (zowel vers als ontdooid) mag maar 1 keer opgewarmd worden;
- Afgekolfde moedermelk, waar hygiënisch mee omgegaan wordt, kan 5-10 uur op kamertemperatuur van 20°C bewaard worden;
- Bevroren moedermelk eerst ontdooien in de koelkast, en bij gebrek aan tijd onder de kraan met heel lauwwarm stromend water;
- Na het opwarmen is de melk nog 1 uur houdbaar (niet warm houden i.v.m. mogelijke bacteriegroei en eventuele voedselvergiftiging);
- Na een uur moet het weggegooid worden;
- Opgewarmde of ontdooide melk nooit opnieuw invriezen;
- Opwarmen in een flessenwarmer of in een pan met warm water. Niet in de magnetron.
- Laat een baby zo vaak drinken als de ouders willen. De meeste borstgevoede kinderen drinken op verzoek;
- Als je niet zeker weet wat een baby zal drinken, warm dan eerst een klein beetje op, zo voorkom je dat je onnodig melk moet weggoien;
- De kleur van moedermelk varieert van doorzichtig tot blauw, groen, wilt, grijs of zelfs roze. De kleur van de melk zegt niets over de voedingswaarde;
- Afgekolfde moedermelk, en zeker ontdooide moedermelk, kan wat vreemd, zepig of ranzig ruiken. Dit is normaal en betekent niet dat het bedorven is. Vlokjes in de melk zijn meestal vetvlokjes. Door de fles rustig te schudden na het opwarmen, kunnen deze weer oplossen.

Voedselhygiëne

Omdat wij in het kinderdagverblijf ook (warme) maaltijden, bijvoorbeeld flesvoeding of knakworstjes bereiden, moeten wij ons aan de wettelijke hygiëneregels houden die zijn opgenomen in de Warenwet (zie hygiëncode voor de kleine instelling).

Nadat de wekelijkse boodschappen zijn gebracht worden deze gelijk opgeruimd in de centrale keuken op de eerste verdieping. Tevens wordt er van de zuivelproducten de temperatuur gemeten door de huishoudelijke medewerker of de receptiemedewerker. Indien deze te hoog is worden de zuivelproducten weer mee teruggegeven. In de keuken mogen de kinderen alleen komen samen met een pedagogisch medewerker.

Hygiëne is een belangrijke voorwaarde voor veilig eten. Bij het bereiden van voedsel is het van belang besmetting, waar mogelijk, terug te dringen.

Jaarlijks komen in Nederland ongeveer een half miljoen voedselvergiftigingen en – infecties voor. Hiertoe wordt ook een enkel dagje diarree gerekend. De helft van dit aantal wordt veroorzaakt door gebrekkige persoonlijke hygiëne. De volgende voorzorgsmaatregelen verkleinen het risico.

- Zorg voor schone handen:

Was regelmatig de handen met water en zeep en droog ze goed af met een schone handdoek.

- Voorkom kruisbesmetting:

Houd vuile en rauwe producten apart van schone en bereide voedingsmiddelen. Vermijd dat bacteriën van rauwe op bereide producten wordt vergebracht, bijvoorbeeld via de snijplank en ander keukengerei.

- Houd alles goed schoon en droog:

Verschoon regelmatig hand- en theedoeken. Vaatdoekjes kunnen het beste elk dagdeel verschoond worden. Er wordt voor het bereiden van voedsel schoon materiaal gebruikt;

- Goed koelen:

Voorkom voedselbederf zoveel mogelijk door goed te koelen en producten kort te bewaren;

- Door en door verhitten minimaal 75°C;

Door en door verhitten en garen verkleint de kans op ziekteverwekkers in het eten;

- Volg de adviezen op de verpakking

Volg de bereiding- en bewaaradviezen op levensmiddelen en let op de houdbaarheidsdatum.

- Voedsel wordt alleen bereid op de bestemde plekken:

zoals het aanrecht of aan tafel;

- Voedingsproducten;

Restjes worden niet hergebruikt.

- Het nuttigen van dranken en etenswaren:

Elk kind gebruikt tijdens het eten of drinken eigen bordjes en drinkbekers. Drinkbekers en bordjes worden na gebruik afgewassen.

Koelkasten:

De koelkasten worden dagelijks getemperatuur. De gekoelde producten worden bewaard tussen de 4°C en 7°C. Alle producten in de koelkast worden voorzien van een sticker of er wordt opgeschreven met een waterdichte stift de datum wanneer een product voor de eerste keer wordt gebruikt.

De producten worden vlak voor gebruik uit de koelkast gehaald en de producten die langer dan 30 minuten buiten de koelkast zijn geweest, dienen weggegooid te worden. Wekelijks worden de koelkasten schoongemaakt door de pedagogisch medewerkers zelf. Er worden zo min mogelijk producten in de deur van de koelkast gezet, dit omdat de deur van de koelkast met regelmaat open gaat en het op deze manier de minst koele plek van de koelkast is.

Voor andere levensmiddelen en zuivelproducten is er bewaaradvies van verse en houdbare producten aanwezig op de groepen. Deze hangt op elke groep boven het aanrecht. (zie bijlage 1)

Voedingsmiddelen van thuis:

Ouders worden verzocht om geen gekoelde producten van thuis mee te nemen, als ze langer dan 30 minuten buiten de koelkast zijn geweest. De producten moeten in de koelkast hebben gestaan onder 7°C.

Afvalbakken:

Het afval van producten worden in afgesloten afvalbakken weggegooid en deze worden dagelijks geleegd. De vuilniszakken worden dan in de afgesloten container buiten gegooid, om insecten en dergelijke zoveel mogelijk buiten te houden.

Hygiëne betreffende verschon en toiletgebruik

De kinderen tussen de 1,5 jaar en de 4 jaar gaan met regelmaat naar het toilet op Kikker Rik. Het toilet is een broedplaats van ziektekiemen, wat wij door een goede begeleiding en hygiëne proberen te voorkomen. Om de opstap van het toilet te verkleinen zijn de toiletten gericht op kinderhoogte, waardoor zij de rand van het toilet niet aan hoeven te raken wanneer zij plaats gaan nemen.

De kinderen die nog iets te klein zijn help je met het opstappen, waardoor ze steun kunnen vinden bij jou als pedagogisch medewerker. Als ze klaar zijn met plassen en/of poepen help je als pedagogisch medewerker met het afvegen van de billen. Voorkom dat kinderen met hun hand in het toilet gaan zitten, zodat ze urine en ontlasting niet aan kunnen raken.

Je ziet erop toe dat alle kinderen hun handen wassen na het gebruik van het toilet met vloeibare zeep (zie protocol handen wassen)

Ze drogen hun handen af aan een handdoek en die ieder dagdeel verschoond wordt. Om te voorkomen dat ziektekiemen zich verspreiden, mag er geen speelgoed meegenomen worden in de natte ruimte.

Potjes

Kinderen die een stap naar de wc te groot vinden, kunnen eerst op het potje. Na elk plasje of poepje wordt de pot geleegd en omgespoeld met warm water. Vervolgens wordt het potje schoongemaakt met een sopje en een aparte borstel. Door het potje af en plaats het buiten bereik van de kinderen.

Verschon van een kind

De niet zindelijke kinderen worden met regelmaat verschoond. Gooi de luiers direct zelf weg en de poepluiers in een luierszakje. Was na elke verschooning goed je handen en maak het aankleedkussen goed schoon.

Let erop dat het aankleedkussen niet gescheurd is, want een kapotte aankleedkussen is niet goed te reinigen. Het schuimrubber kan besmet raken en zal bij het schoonmaken van het kussen vocht opnemen. Nat geworden schuimrubber is een paradijs voor micro-organismen. Zodra een verschoonkussen gescheurd is wordt deze vervangen door een nieuwe.

Zolang kinderen nog niet zelfstandig naar het toilet gaan, gaat er ten allen tijde een pedagogisch medewerker mee om het kind te begeleiden. Tijdens de dagelijkse gang van zaken wordt veel aandacht besteed aan het belang van handen wassen. Hiernaast worden de kinderen begeleid in het wassen van de handen. Ook zien pedagogisch medewerkers er op toe dat kinderen geen speelgoed meebrengen bij het toiletgebruik.

Wondverzorging

Wonden en blaasjes zijn broeinesten voor bacteriën, hierdoor moet extra gelet worden op een goede wondverzorging. Met de volgende punten dient rekening gehouden te worden als je een wond verzorgd:

- Pus/wondvocht wordt voor het gaat lekken gedept, hiermee voorkom je dat andere kinderen hiermee in aanraking kunnen komen.
- Wondjes worden afgedekt met een pleister of steriel gaasje.
- Als materialen en oppervlakte verontreinigd zijn met pus/wondvocht worden deze direct met reinigingsmiddel schoongemaakt. (op iedere groep moet een flesje reinigingsalcohol aanwezig zijn).
- Handen worden na verzorging en aanraking van wonden gewassen (ook die van kinderen die hiermee in aanraking zijn geweest).

Schoonmaken

De tafels, aanrecht en commode worden na gebruik schoongemaakt met een vaatdoek. De vaatdoek wordt na gebruik uitgespoeld onder stromend water en bij zichtbare vuil meteen in de wasemmer gedaan en vervangen door een schone. Elk dagdeel wordt er minimaal een schone vaatdoek gebruikt. Onder de tafels wordt er na elke maaltijd geveegd om kruimels en dergelijke op te ruimen.

Speelgoed

We hebben diverse soorten speelgoed voor zowel binnen als buiten. Het buitenspeelgoed staat in de stellingkasten in de schuur achter de peutergroepen. De zandbakspulletjes worden verzameld in een grote bak en niet in de zandbak. Dit ter voorkoming van schimmel.

Binnenspeelgoed is per groep en leeftijdsgericht. Voor elke groep staat beschreven op de schoonmaakschema's wat per dag, week en maandelijks schoongemaakt wordt aan speelgoed. Stoffen speelgoedjes gaan in de wasmachine en al het andere speelgoed wordt schoongemaakt met de hand.

De groepen geven hun wensen aan qua speelgoed bij locatieverantwoordelijke Sito Polderman en de bekijkt of het speelgoed stevig, goed schoon te maken is en kwalitatief geschikt is voor de leeftijd van de kinderen voor de betreffende groepen. Beschadigd of stuk speelgoed wordt van de groepen gehaald en bekeken of het nog te repareren is. Anders wordt het weggegooid in de bestemde container.

Beddengoed

De kinderen slapen ieder in een eigen bedje volgens beddenschema. Als er een ander kindje in het bedje zou moeten slapen, dan wordt het bedje voorzien van schoon beddengoed. Als blijkt dat een bedje tussendoor zichtbaar vuil toont, dan wordt een bedje tussendoor verschoond. De dekens worden maandelijks gewassen volgens het schema die per groep verschilt.

Slaapzakken

Elk kind heeft een eigen slaapzak en wordt aan het eind van de week in de was gedaan. Na het slaapje van het kind wordt de slaapzak opgeruimd in de commode voorzien van naam van het kind. Zo heeft ieder zijn eigen slaapzak elke keer.

Washandjes

Mocht er op locaties gebruik gemaakt worden van washandjes, dan dienen deze na gebruik eerst heet gewassen te worden.

Hygiëne betreffende zwembaden

In de zomermaanden wordt op Kikker Rik gebruik gemaakt van zwembadjes op de warmere dagen. Voor een goede hygiëne wordt gelet op de volgende zaken:

- De zwembadjes worden dagelijks gevuld en tussentijds verversst indien er zichtbaar vuil is.
- De tuinslang ongeveer 3 minuten door laten spoelen voordat je hem gebruikt.
- Tussen 13:00 en 15:00 (wanneer de zon fel schijnt) blijven de kinderen binnen, zodat de kinderen niet teveel bloot gesteld worden aan direct zonlicht.
- Minimaal een half uur voordat de kinderen naar buiten gaan worden zij ingesmeerd met zonnebrandcrème.
- Petjes opdoen bij de kinderen met weinig/ dun haar en op verzoek van ouder(s).
- In de zwembadjes worden alleen geschikte spulletjes gebruikt.
- De niet zindelijke kinderen dragen in het zwembad luiers, om vervuiling te voorkomen.
- Na gebruik van het zwembad wordt deze droog weggezet in de schuur of andere bestemming opgeruimd.

Ongedierte

Bij overlast van vliegen op een groep, wordt er gekeken naar een oplossing om de vliegen te verwijderen. Als er uitwerpselen van ongedierte gevonden worden, wordt het meteen opgeruimd.

Krabben of bijten door dieren

De pedagogisch medewerkers zijn er alert op dat een kind gebeten, geprikt of gekrabbd kan worden door een dier. Ze proberen dit te voorkomen. Bij een bezoek aan de kinderboerderij gaan er voldoende pedagogisch medewerkers mee, zodat de kinderen goed in de gaten gehouden kunnen worden.

Als de dieren gevoerd worden, letten de pedagogisch medewerkers er goed op dat dit voorzichtig gedaan wordt.

Gezondheidsrisico's als gevolg van het binnenmilieu

Het binnenmilieu is de leefomgeving binnen in een gebouw. Voor een gezond binnenmilieu zijn de volgende factoren van belang: luchtverversing, temperatuur en vochtbalans en de kwaliteit van de (binnen)lucht. Om de luchtkwaliteit goed op peil te houden worden onderstaande maatregelen in achtgenomen.

Centrale verwarming:

Pedagogisch medewerkers en de kinderen hebben gedurende de openingstijden van het kinderdagverblijf de mogelijkheid gebruik te maken van een vaste ruimte voor hun stamgroep. Op de groepen en in de algemene ruimten is de temperatuur minimaal 18 graden. Op de babygroep is 20 graden een aangename temperatuur en in de trappenhuisen van het kinderdagverblijf is geen verwarming aanwezig.

Om het voor iedereen behaaglijk te maken, zijn er verschillende mogelijkheden om de temperatuur op de groep te beïnvloeden. Elke groep is voorzien van centrale verwarming welke de pedagogisch medewerkers zelf kunnen bedienen. Elke radiator is voorzien van een regelknop met de standen 1-5 waarbij 1 voor de laagste stand en 5 voor de hoogste stand staat. Elke groep kan zelf bepalen hoe hoog de verwarming aan staat om zo de groepstemperatuur op gewenst niveau te krijgen. De algemene thermostaat hangt op de gang die op afstand van alle algemene ruimtes de radiatoren regelt. Op elke groep is een thermometer ter controle van de temperatuur in zowel de algemene ruimte als de slaapkamer aanwezig.

We hebben in het gehele pand diverse ruimtes, waar we de temperaturen zoveel mogelijk gelijk houden. We houden rekening met een verschil van maximaal 5° C. Als blijkt dat er toch een groter verschil ontstaat, stellen we de temperaturen bij, om een behaaglijk klimaat te krijgen in het pand.

CV Ketel

De CV ketel is geplaatst in het berghok op de 2^e verdieping. De gehele 2^e verdieping is niet toegankelijk voor kinderen. Ze komen hierdoor niet met de ketel in aanraking. De CV ketel wordt jaarlijks gecontroleerd door de firma Ketelaar.

Kikker Rik is een recent nieuwbouwpand, waar geen asbest voorkomt.

Ventilatie:

Ventilatie is het proces waarbij 'verse' lucht buiten naar binnen wordt toegevoerd en gebruikte lucht van binnen naar buiten wordt afgevoerd. Vooral bij infectieziekten die via in de lucht zwevende kleine druppeltjes worden overgedragen is een goede ventilatie belangrijk om verspreiding van de ziekte tegen te gaan. Door gebruikte lucht- die druppeltjes worden overgedragen is een goede ventilatie belangrijk om verspreiding van de ziekte tegen te gaan. Door gebruikte lucht- die druppeltjes met virussen of bacteriën bevat- af te voeren naar buiten en in plaats daarvan verse lucht naar binnen te laten, verlaag je het aantal bacteriën binnen waardoor de kans op besmetting van de andere kinderen afneemt. Daarnaast is ventilatie ook belangrijk voor het afvoeren van hinderlijke geuren en anderszins schadelijke stoffen. Voor mensen met luchtwegproblemen(astma) is ventilatie extra belangrijk.

Mechanisch ventilatiesysteem

Wij hebben een mechanisch ventilatiesysteem. Dit systeem ververst de lucht in de groepen door verse lucht via de roosters aan te zuigen. Via de mechanische ventilatiesysteem komt geen verontreinigde lucht binnen en worden onderhouden volgens de gebruiksaanwijzing.

Voorwaarden voor een goede ventilatie

Standaard worden alle plafond- en raam –ventilatioeroosters 4maal per jaar schoongemaakt volgens het schoonmaakrooster. Pedagogisch medewerkers houden hun ventilatioeroosters in de plafonds in de gaten en maken deze extra schoon, zodra deze stoffig/ grijs worden. Voor voldoende ventilatie is het essentieel dat de roosters open staan.

De voorkeur verdient deze altijd open te laten staan om zo een maximale ventilatie te waarborgen waarbij de CO2 waarden onder de norm blijven.

Ook is er de extra mogelijkheid ruimte via het openen van ramen en deuren te luchten.

Een ruimte kan extra geventileerd worden op een moment waarbij alle kinderen en pedagogisch en pedagogisch medewerkers de groepsruimte hebben verlaten (bijvoorbeeld tijdens het buitenspelen)

Indien men twijfelt aan de kwaliteit van een goede ventilatie is er een CO2 meter in huis. De gemeten hoeveelheid CO2 mag niet boven de 1200 ppm liggen. Indien dit wel zo is, dient de ruimte direct optimaal geventileerd te worden. Risicoruimten voor een hoog CO2 gehalte zijn de slaapkamers daarom bij voorkeur kinderen laten slapen in een slaapkamer met het raam op de kiepstand. Door de angst van tocht en kou wordt er al snel minder geventileerd. Pedagogisch medewerkers moeten zich hier bewust van zijn bewust van zijn en worden hier met regelmaat door de locatieverantwoordelijke op aangesproken.

Invloed van weersomstandigheden

In Nederland zijn temperaturen boven de 28° C nog steeds een uitzondering. Echter, wanneer deze temperaturen zich toch voordoen lopen vooral kinderen en ouderen een risico op het krijgen van hittegerelateerde aandoeningen. Een daarvan is warmte-uitputting, dat kan ontstaan door vochtverlies, zoutverlies of beide tegelijk.

Een te hoge (en te lage) temperatuur wordt als hinderlijk ervaren. De comforteisen met betrekking tot de temperatuur zomers liggen tussen de 23°C en 26°C. Omdat de situatie per ruimte kan verschillen is in iedere verblijfsruimte een thermometer aanwezig. Wanneer de temperatuur dreigt op te lopen tot boven de 22°C moet zonwering gebruikt worden.

Zonwering buiten (screens, zonneschermen) is meer effectief dan zonwering binnen. Het wijd openen van ramen is gunstig indien de buitentemperatuur niet hoger is dan 25°C, er wordt anders juist warmte binnengelaten. Alleen wanneer de wind op de ramen staat kan het wijd openen van de ramen bij dergelijk hoge temperaturen aangenaam zijn.

Ten tijde van dagen met extreme hitte kunnen een aantal maatregelen en. Of acties afgesproken en uitgevoerd worden binnen de organisatie:

- Maak indien mogelijk gebruik van airconditioning, ramen en deuren dienen dan gesloten te blijven.
- Doe overdag zo min mogelijk verlichting aan;
- Monitors van computers en ook andere warmtebronnen zo min mogelijk gebruiken;
- Zonneschermen bij zonsopgang naar beneden en bij zonsondergang omhoog. In de praktijk blijkt dat zonneschermen vaak te laat gebruikt worden, een tijdig gebruik kan een warmtereductie van 20% opleveren.
- Maak sanitaire ruimtes extra schoon.
- Plan geen intensieve bewegingsactiviteiten.
- Ventileer en lucht s' avonds en s' nachts het gebouw. Let wel op inbraakpreventie.
- Zorg voor dwars ventilatie als er geventileerd wordt (het openen van voorzieningen in tegenover elkaar liggende gevels). Let wel op de eisen rondom de brandveiligheid van het gebouw.
- Zorg voor schaduw op de buitenspeelplaats.
- Laat kinderen en medewerkers extra drinken en wacht niet tot dorstgevoel.
- Laat de kinderen buiten blijven als het daar koeler is dan binnen (maar voorkom blootstelling aan direct zonlicht tussen 12:00 en 15:00 uur).
- Zet ramen en deurenwijd open wanneer dit verkoelend werkt.

Het kinderdagverblijf beschikt over grote raampartijen. Kinderen kijken hier graag door naar buiten. Keerzijde is dat als de zon laagstaat deze volop naar binnen kan schijnen. Op aanraden van de aannemer van het kinderdagverblijf zijn aan 1 kant (peuterzijde) van het gebouw screens aangebracht. Indien verwacht wordt dat de zon volop gaat schijnen is het van belang de elektrisch te bedienen screens op voorhand naar beneden te laten alvorens de zon naar binnen schijnt.

Aan de andere zijde van het pand (babyzijde) is in 2007 gekozen voor zonwerend raamfolie. Dit zou volgens de aannemer en leverancier van het folie een temperatuurverbetering te weeg brengen en minus 7 graden. In 2008 zijn er extra ramen geplaatst aan de babyzijde van het pand om nog beter te kunnen ventileren. Daarnaast ondervinden de babygroepen warmte van het platte dak boven de groepen. De kinderen worden luchtig gekleed en de activiteiten worden aangepast aan de weersomstandigheden. De slaapkamers blijven echter wel koel en aangenaam op warme dagen.

Airconditioning

In 2011 zijn er airco's op de 1ste verdieping geïnstalleerd. Vanaf 23 graden mogen deze ingezet worden om de temperatuur te stabiliseren. De airconditioning mag echter nooit lager ingesteld worden dan 23 graden. Zodra de airconditioning werkt wordt namelijk ook de luchtvochtigheid gereguleerd wat het effect van transpireren ondersteunt.

De verschiltemperatuur tussen de gekoelde ruimtes en de overige ruimtes mag niet meer dan 3 graden bedragen, hanteer hiervoor de temperatuur op de thermostaat op de gang als referentie. Hiermee voorkom je te grote temperatuurswisselingen.

Hoe kun je als pedagogisch medewerker zorg dragen voor ventileren?

- Laat alle ventilatieroosters continu open.
- Maak regelmatig de ventilatieroosters schoon (minimaal 2 maal per jaar)
- Laat in de zomermaanden aan het eind van de dag de ventilatieroosters open. Sluit in de winterperiode de ventilatieroosters aan het eind van de dag. De Pedagogisch Medewerker met een vroege dienst openen 's morgens de roosters voor ventilatie.
- Lucht de ruimte als er geen of weinig kinderen zijn, bijvoorbeeld tijdens het buitenspelen. De beneden groepen kunnen de buitendeuren openzetten en de bovenverdieping kan de ramen op kiepstand zetten.
- Alleen bij extreme koude (vorst) of tochtverschijnselen is het wenselijk om overdag roosters te sluiten, laat altijd 2 roosters open voor voldoende ventilatie.

Luchtvochtigheid:

Op elke groep is er naast de temperatuurmeting ook een meting van de luchtvochtigheid afleesbaar. Het streven is de luchtvochtigheid tussen de 40 en de 60% te laten zijn. Indien deze hoger is zal er vaak ook sprake zijn van een mufte lucht. Om een mufte lucht tegen te gaan is er aandacht voor de persoonlijke hygiëne van kinderen en medewerkers, naast het regelmatig verschonen van vuilnis- wasgoed en luierbakken. Indien er een hoge luchtvochtigheid heerst of er een mufte lucht hangt dient de pedagogisch medewerkers de ruimte direct extra te ventileren.

Schoonmaken:

In het kader van preventie van verspreiding van infectieziekten is met name het schoonmaken van de toiletten van belang. De toiletten dienen minimaal eenmaal per dag gereinigd te worden en daarbij mogen trekker of doorspoelknop, deurklink en lichtknopje niet vergeten worden.

De Pedagogisch Medewerkers dragen hier zorg voor.

Redenen voor reinigen:

Stof en vuil kunnen broedplaatsen zijn voor ziektekiemen. Ziektekiemen (bacteriën, virussen, parasieten, schimmels) spelen een rol bij de verspreiding van infectieziekten. Regelmatig en zorgvuldig schoonmaken verlaagt het aantal ziektekiemen en beperkt daardoor het besmettingsrisico. Dwarrelende stofdeeltjes kunnen bovendien ademhalingsmoeilijkheden opleveren voor mensen met astmatische klachten. Schoonmaken vermindert het aantal stofdeeltjes.

Methode van reinigen:

Stof afnemen:

- Met een vochtige vaatdoek stof verwijderen van meubilair en voorwerpen. Gebruik van stofdoeken wordt afgeraden omdat daarmee stof en infectieziekten in de lucht worden verspreid.

Stofzuigen:

- Met een stofzuiger de ruimtes door middel van mechanisch opgewekte luchtstroom schoon zuigen, waarbij ook het onzichtbare (diepliggende)vuil verwijderd wordt. Het nadeel van stofzuigen is dat stofdeeltjes in de lucht gaan dwarrelen, daarom tijdens het stofzuigen altijd ventileren. Een stofzuiger beschikt altijd over een HEPA filter.

Vegen:

- Met een zachte bezem een gladde vloer schoonmaken. Het nadeel van vegen is dat het vuil grotendeels wordt verplaatst. Een gladde vloer daarom liever stofzuigen.

Nat reinigen:

- Met behulp van een sopje (allesreiniger met handwarm water) voorwerpen en materialen ontdoen van aangekoekt vuil. Gebruik een schone of een wondersponsje. Sop voorwerpen en materialen af of zet ze eventueel even in de week. Na het afsoppen de voorwerpen en materialen afspoelen met schoon water en laten drogen aan de lucht. Vloeren worden droog en nat gereinigd door de Pedagogisch Medewerkers.

Sanitair:

- Sanitair is te onderscheiden in schoon (wastafel, tegels) en vuil sanitair (binnenkant toiletpot, lage tegels naast toilet). Gebruik bij dagelijkse reiniging van schoon en vuil sanitair opnieuw te gebruiken sopdoeken, die wasbaar zijn bij 60° C.

Reinigen:

Het is belangrijk dat de Pedagogisch Medewerkers bij het schoonmaken de juiste volgorde hanteren, omdat anders iets dat schoon is juist vuil wordt gemaakt. Werk dus altijd van schoon naar vuil. Gebruik schoonmaakmaterialen na een vuil gedeelte niet weer voor een schoon gedeelte.

Werkvolgorde:

- In principe schoonmaken als de kinderen slapen m.b.v een aantal kinderen. Toiletten etc. zo nodig tussentijds een of meerder keren extra schoonmaken.
- Begin met schoon schoonmaakmateriaal.
- Eerst droog reinigen. Werk van schoon naar vuil en van hoog naar laag. Eerst stof afnemen, vervolgens de vloer stofzuigen.
- Maak een emmer met sopwater klaar. De temperatuur van het sopwater moet handwarm zijn om te zorgen dat het schoonmaakmiddel goed oplost. Zorg voor een juiste dosering. Lees goed de gebruiksaanwijzing op de verpakking. Meng verschillende schoonmaakmiddelen nooit met elkaar, dit kan gevaarlijk zijn en de werking verminderen.
- Vervolgens nat reinigen: nat afsoppen of onderdompelen, naspoelen met heet water en nadrogen met een schone doel. Denk aan vingerafdrukken, deurknoppen, kranen, doorspoelknoppen, afvalbakken etc.
- Bij vloeren: pak de speciale dweil met stok en vul deze met warm water. Vervolgens nat reinigen. De vloer bij voorkeur aan de lucht laten drogen.

Onderhoud schoonmaakmateriaal:

Het is belangrijk de schoonmaakmaterialen dagelijks en/ of na de werkzaamheden op de juiste wijze te reinigen, te drogen en op te ruimen en indien nodig te vervangen. Zo kun je voorkomen dat met vuile voorwerpen een nog grotere besmetting plaatsvindt.

- Stofzuigermondstuk na elk gebruik ontdoen van aangekleefd vuil.
- Stofzuiger: de filter regelmatig verwisselen.
- Dweilen minimaal dagelijks op 60°C wassen en droog opbergen.
- Emmers na gebruik goed schoonspoelen met heet water en daarna goed drogen.
- Bezems, trekkers, e.d. van aanhangend vuil ontdoen. Het materiaal zo mogelijk ophangen om ervoor te zorgen dat eventueel vocht eruit kan druppelen en de bezemharen niet uit elkaar gaan staan.
- Sopdoeken wassen op 90°C en nooit in een emmer laten liggen.
- Toiletborstel na gebruik goed schoonspoelen en regelmatig vernieuwen.
- Berg de schoonmaakmaterialen op in de bestemde ruimte en leeg eventuele emmers in toilet of in de gootsteen.

Schoonmaakwerkzaamheden groepen:

Voor iedere groep is er een eigen schoonmaakschema, dat jaarlijks opnieuw uitgedraaid wordt. Het schema wordt samengesteld door de kwaliteitscoördinator in samenspraak met de Pedagogisch medewerkers.

In deze schema's zijn alle werkzaamheden van de groep opgenomen. Het is verdeeld in dagelijkse, maandelijkse en jaarlijkse schoonmaakwerkzaamheden. Het schema wordt afgevinkt als de betreffende schoonmaakwerkzaamheden. Als een Pedagogisch Medewerker al eerder speelgoed schoongemaakt heeft en constateert dat hetzelfde stuk speelgoed wederom vies is, maakt zij het wederom schoon. In de werkplannen van de groepen zitten de originele schoonmaakschema's. Ook hangen de schoonmaakroosters aan de binnenkant van het keukenkastje op de groepen.

Schoonmaak algemene ruimten:

De Pedagogisch Medewerkers dragen zorg voor het schoonhouden van de algemene ruimtes. Dit wordt genoteerd op de lijsten die ter inzage liggen op de receptie.

De ramen aan de buiten kant worden 2x per jaar gewassen door de glazenwasbedrijf.

Allergieën:

Kinderen kunnen in aanraking komen met allergieën via stoffering van de ruimtes. Om dit te voorkomen hebben we gekozen voor gladde vloeren. Daarnaast gebruiken we ze min mogelijk vloerkleden en zijn er gordijnen in de slaapkamer welke goed wasbaar zijn. Voor de producten die gewassen kunnen worden is er een wasschema in de ruimte van de wasmachine. Er mogen geen verkregen spullen in gebruik worden genomen welke niet te wassen zijn op 60°C.

Voor het stofzuigen wordt gebruik gemaakt van een stofzuiger met een speciaal Hepa-filter. Hierdoor komen er geen schadelijke stoffen in de ruimte vrij welke allergieën kunnen opwekken of verergeren.

Vluchtige stoffen en gassen:

Voor de kinderen hebben we speciale kinderlijm (glutofix) en voor de Pedagogisch Medewerkers hebben we lijm voor volwassen gebruik.

De kinderen komen niet aanraking met lijm voor volwassenen omdat deze lijm alleen gebruikt wordt door de Pedagogisch Medewerker en na gebruik direct weer veilig opgeborgen wordt door de Pedagogisch Medewerker.

In het bijzijn van de kinderen zal er geen gebruik gemaakt worden van wasbenzine, terpentijn, verfbijtmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddelen.

Er wordt geen gebruik gemaakt van verf, vlekkenwater of boenwas welke vluchtige stoffen kunnen afgeven. Er wordt geen gebruik gemaakt van sterk geurende producten, ditzelfde geldt ook voor reinigingsmiddelen. Een uitzondering hierop vormen de watervaste stiften welke allen door de Pedagogisch Medewerker gebruikt worden en welke na gebruik direct weer veilig voor de kinderen worden opgeborgen.

De kinderopvang maakt gebruik van de volgende schoonmaakmiddelen:

- Glassex glasreiniger voor het schoonmaken van de ramen en de spiegels.
- Allesreiniger voor het schoonmaken van het speelgoed, de kasten, tafels commode en aankleedkussens.
- Neutrale zeep voor het schoonmaken van de vloeren.
- Afwasmiddel voor de handmatige afwas.
- Ontkalkingmiddel.
- Vaatwas tabletten voor de vaatwasmachine.
- Wasmiddel voor de wasmachine.

De schoonmaakmiddelen worden hoog opgeborgen in de schoonmaakkast die te vinden is in de voorraadruimte en in het washok grenzend aan de keuken. Kinderen worden niet toegelaten tot deze ruimten.

De was:

Er staan op alle groepen wasmanden die meerdere malen op een dag gelegeerd worden in de centrale wasruimte. Wij wassen het wasgoed op de volgende temperaturen:

- Washanden, handdoeken, slabbetjes e.d. 95°C.
- Beddengoed, Knuffels 60°C.
- Duplo e.d. 40°C.
- Alle gewassen spullen worden gedroogd in de droogtrommel. Spullen die er niet in mogen worden uitgehangen op een droogrek.

Beddengoed:

Het beddengoed wordt gewassen volgens het beddenschema, deze hangt op de deuren van de slaapkamer. De bedden worden dagelijks opgemaakt terwijl het raam openstaat om te luchten en te ventileren.

Afwas:

De vieze vaat wordt door de Pedagogisch Medewerker op de groep afgewassen of in de vaatwasser in de keuken geplaatst. Indien er op de groep afgewassen wordt gebruikt zij hiervoor het afdruiptrek. Als de vaat schoon is wordt deze afgedroogd met een schone theedoek en ingeruimd in het keukenkastje.

Koelkasten:

De temperatuur van de koelkasten worden dagelijks gecontroleerd. Alle producten in de koelkast worden voorzien van een datum wanneer een product voor de eerste keer wordt gebruikt.

Wekelijks worden de koelkasten schoongemaakt door de Pedagogisch Medewerkers zelf. De kwaliteitscoördinator controleert met regelmaat of deze voorzorgmaatregel adequaat door de Pedagogisch Medewerkers worden uitgevoerd en opgeschreven op de checklist koelkastregistratie.

Er worden zo min mogelijk producten in de deur van de koelkast gezet, omdat de deur van de koelkast met regelmaat open gaat en het op deze manier de minst koele plek van de koelkast is. Voor andere levensmiddelen en zuivelproducten is er een bewaaradvies van verse en houdbare producten aanwezig op de groepen. Deze lijsten hangt op elke groep boven het aanrecht.

Roken:

Er geldt een algemeen rookverbod in het gehele pand en in de omliggende tuinen en entree van het gebouw. Alleen op de 2^e verdieping mogen Pedagogisch Medewerkers in hun pauzes roken op het balkon. Hieromtrent zijn afspraken gemaakt en beschreven in het personeelshandboek.

De keuken:

De keuken is een plek waar de kinderen bijna niet komen. Ze komen er alleen onder begeleiding van de Pedagogisch Medewerkers om bijvoorbeeld gezamenlijk iets te halen of te brengen naar de keuken. Er wordt niet gekookt in het bijzijn van de kinderen, wel zaken voorbereid zoals het bakken van de koekjes.

Huisdieren en ongedierte:

Sommige ziekmakende micro-organismen (zoönosen) kunnen van dieren worden overgedragen op de mens. Virussen en bacteriën die normaal gesproken bij dieren voorkomen kunnen onder bepaalde omstandigheden overstappen naar mensen. Soms gaat dit via direct contact (aaien van dieren), soms via transport door insecten. Naast het overbrengen van ziekten kunnen dieren ook andere gezondheidsproblemen veroorzaken zoals allergische reacties.

De Pedagogisch Medewerkers gaan soms met de kinderen als uitstapje naar de kinderboerderij bij de Zonnehoeve. Als de kinderen bij de kinderboerderij zijn geweest worden de handen goed gewassen. Om overdracht van micro-organismen en allergische

reacties bij kinderen te voorkomen is het niet aan te raden om op het kinderdagverblijf huisdieren te houden. De enige uitzondering hierop zijn vissen, mits het water goed wordt schoongehouden.

Planten:

Op Kikker Rik staan er op de groepen geen planten. Alleen rondom het thema voorjaar staan er weleens voorjaarspotjes op tafel, waarin tulpen, narcissen enz., zitten. Als er op de bladeren of stengels stof gesignaleerd wordt, dan maken de Pedagogisch Medewerkers dit meteen schoon.

Indien er harige bladeren ontstaan dan worden deze verwijderd. De Pedagogisch Medewerkers van de groep verzorgen tevens de plantjes heel goed om te voorkomen dat er schimmelvorming plaats vindt.

Mocht er voor een themadroogbloemen of knutselwerkjes gebruikt worden die niet gereinigd kunnen worden, mogen deze maar maximaal een maand op de groep staan.

In de tuinen van Kikker Rik staan bomen en planten. Deze worden jaarlijks gesnoeid. Tevens wordt er tijdens het buitenspelen gelet op de planten in de tuin of er geen stekels of dergelijke aangroeien die pijn kunnen gaan doen en worden direct door de Pedagogisch Medewerkers verwijderd. Het beplantingsplan van de tuin is door het hoveniersbedrijf aangedragen. Hierbij is rekening gehouden met beplanting die geschikt is voor kinderen.

Schoolkrijtjes:

Op de peutergroepen worden weleens schoolkrijtjes gebruikt om te tekenen op het schoolbord. We gebruiken stofvrije schoolkrijtjes en het schoolbord wordt schoongemaakt met een vochtige doek.

Geluidshinder:

Werkzaamheden die geluidshinder kunnen veroorzaken worden zo gepland dat ze zo min mogelijk geluidsoverlast kunnen geven. Als blijkt dat dit niet mogelijk is op de dag dat het plaats vindt, houden we rekening met het dagritme van de groepen. We voeren dat de geplande werkzaamheden uit buiten de slaaptijden van de kinderen om.

Gezondheidsrisico's als gevolg van het buitenmilieu

Allergie:

Kinderen kunnen worden blootgesteld aan stuifmeel van gras, onkruid of bomen die een allergie kunnen oproepen. Op Kikker Rik is er een beplantingsplan gemaakt door een erkende hovenier. Er is rekening gehouden met beplanting welke in principe geen gevaar oplevert voor de kinderen. Beide tuinen zijn voorzien van kunstgras. Tijdens het uitje naar het bos komend de Pedagogisch Medewerkers met de kinderen langs de hei, waar natuurlijk wel beplanting kan staan waar kinderen een allergie voor kunnen hebben. Ouders worden verzocht om eventuele allergieën te vermelden op het kindgegevens formulier. Als een kind een allergische reactie vertoont overleggen wij met de ouder hoe te handelen.

Teken:

Teken kunnen besmet zijn met ziekteverwekkende bacteriën en virussen. In Nederland zijn dit met name bacteriën die de ziekte van Lyme veroorzaken. Teken leven in bossen, in struiken en in hoog gras. Ze laten zich vallen op de huid van passerende mensen/ kinderen of dieren. Daar bijten ze zich en zuigen bloed op waar ze van leven. Bij het opzuigen van het bloed kunnen bacteriën worden overgebracht. Tekenbeten kunnen voorkomen worden door bij natuurwandelingen beschermende kleine te dragen: dichte schoenen, sokken, een lange broek en een shirt met lange mouwen. Als er toch een teek op de huid van een kind gevonden wordt, moet deze zo snel mogelijk verwijderd worden met behulp van een tekenpincet. (in de EHBO door en EHBO kit te vinden). Bij Kikker Rik gaan de Pedagogisch Medewerkers regelmatig wandelen naar het bos/ hei. Na een

boswandeling worden de kinderen gecheckt op eventuele teken en ouders geïnformeerd over het uitje en geadviseerd op het checken van teken.

Zandbakken:

Kinderen komen in de zandbak in contact met ziektekiemen. De zandbakken zijn in beide tuinen geplaatst op plekken waar zon en schaduw is. Om de kinderen tegen de felle zon te beschermen, hangen er schaduwdoeken boven. Zo kunnen de kinderen optimaal spelen en genieten van het zand.

Het zand in de zandbak wordt jaarlijks verschoond, voordat het zandbakseizoen weer begint. Om bacteriën en ongedierte zo mogelijk te vermijden mag er niet gegeten en/ of gedronken worden in en rondom de zandbak. Na gebruik wordt de zandbak afgesloten met een deksel die voorzien is van kieren om ventilatie te laten plaatsvinden, waardoor het zand niet extreem vochtig wordt en er geen schimmelvorming kan ontstaan. Doordat de zandbak na gebruik wordt afgesloten, kunnen katten in de zandbak hun uitwerpselen niet achterlaten.

Er wordt alleen maar speelgoed gebruikt dat geschikt is voor de zandbak zoals emmertjes, schepjes en zandbakvormpjes. Als de kinderen klaar zijn met spelen in de zandbak worden de kleren en schoenen uitgeklopt en de handen gewassen.

Wespen en bijen:

Wespen en bijen veroorzaken nare steken. Ze worden aangetrokken door zoete geuren. De kinderen worden voor het naar buiten gaan gecontroleerd op plakkerige handen en monden. Wanneer een kind door een bij/wesp gestoken wordt, direct de angel verwijderen en het gif uitzuigen met een aspirine. Deze is te vinden in de EHBO doos op de begane grond. Daarna eventueel een coldpack op het wondje leggen ter verkoeling (te vinden in de vriezer boven in de keuken). Eventueel kan er Azaron op de plek gesmeerd worden. Soms treedt na een wesp- of bijensteek een heftige allergische reactie op (zwellings, ernstige benauwdheid, verwardheid en/ of bewusteloosheid). Wees hier alert op en waarschuw in dat geval de ouders en in ernstige gevallen ook een arts en/of ambulance. Draag zorg voor het meenemen van de aspirine tijdens een wandeling buiten het pand van Kikker Rik.

Muizen en ratten:

Muizen en ratten kunnen overlast en schade veroorzaken. Met name ratten zijn ook bekend als overbrengers van infectieziekten. Het is belangrijk om het kinderdagverblijf en de directe omgeving goed schoon te houden, zodat er geen voedsel is voor deze dieren.

- Schakel direct de afdeling ongediertebestrijding van de gemeente of een professionele ongediertebestrijder in indien er toch ongedierte wordt aangetroffen.
- Geef aan dat bij de bestrijdingsmaatregelen aandacht moet worden besteed aan de veiligheid van de kinderen, zij mogen niet in contact komen met giftige stoffen.

Buitenspelen:

Bij Kinderopvang Kikker Rik proberen we elke dag naar buiten te gaan met de kinderen. Het ene moment zal dit een uurtje zijn en het andere moment 10 minuten.

Binnen ons kinderdagverblijf hechten we veel waarde aan veiligheid. Hiertoe worden wij gecontroleerd door diverse (overheid) instanties zoals de GGD en de Voedsel en Waren Autoriteit. Intern werken wij met een kwaliteitscoördinator, welke onder meer zorg draagt voor het gezondheid, - en veiligheidsmanagement.

Bij onze kinderopvang hebben we 3 buitenspeelplaatsen.

1 buitenspeelplaats wordt gebruikt door kinderen van 1.5 tot 2.5 jaar

1 buitenspeelplaats wordt gebruikt door kinderen van 0 tot 4 jaar

1 buitenspeelplaats wordt gebruikt door kinderen van 2 tot 4 jaar

De buitenspeelplaatsen zijn veilig bereikbaar voor de kinderen, omdat de tuinen direct aan de groepen gelegen zijn, Iedere groep(op de begane grond) heeft een eigen buitendeur die open gezet kan worden. De kinderen kunnen dan zelf naar buiten. Er is minimaal 1 Pedagogisch Medewerker per groep buiten. De 3+ groep bevindt zich op de bovenverdieping. Indien de kinderen buiten gaan spelen gaat er altijd een Pedagogisch Medewerker van de desbetreffende groep mee.

De babygroepen hebben een balkon gelegen naast de groep. Het balkon heeft speciaal zacht kunstgras met valdemping als ondergrond. Kinderen kunnen op de zachte ondergrond prettig kruipen en kinderen welk nog moeite hebben goed rechtop te blijven zitten vallen zacht.

Kinderen mogen zich niet zonder toezicht op het balkon begeven.

Het buitenspeelterrein is omringd met een stevig spijlenhekwerk. Ook is er een gedeelte van de omheining van een gaas. De hoogte van het hekwerk is minimaal 120 CM.

Op alle buitenspeelplaatsen hangen schaduwdoeken en worden de kinderen regelmatig ingesmeerd(met minimaal factor 30) om zonnebrand te voorkomen. Ook krijgen kinderen extra te drinken bij warm weer en dragen zij zo mogelijk een zonnepetje. Tussen 13:00 en 15:00uur, wanneer de zon fel schijnt, blijven de kinderen binnen zodat de kinderen niet teveel blootgesteld worden aan direct zonlicht.

De speeltoestellen op onze buitenspeelplaatsen hebben een veiligheidskeurmerk en voldoen aan de veiligheidseisen. Bovendien worden het speelterrein en de speeltoestellen, met regelmaat gecontroleerd door Kikker Rik en jaarlijks door de een externe partij.

Er wordt een logboek bijgehouden als kwaliteitsborging van het beheer van de toestellen. Dat kan worden ingezien door derden zoals de overheidsinstantie VWA.

Het logboek is te vinden in de kast op de receptie. In elke tuin zijn er aparte buitenspeelregels, deze zijn te vinden aan de binnenkant van de keukenkastjes op de groepen. Alle Pedagogisch Medewerkers zijn hiervan op de hoogte. Indien er regels veranderen wordt dit gecommuniceerd via de interne memo en gewijzigd in documenten.

Wandelen:

Voor het erop uitgaan gelden een aantal regels binnen kinderopvang Kikker Rik. Zo moeten de Pedagogisch Medewerkers altijd met zijn tweeën zijn als er gewandeld gaat worden met de kinderen. Alle groepen maken ook gebruik van de bolderkarren. De grote peuters mogen zelf lopen onder begeleiding van de Pedagogisch Medewerkers of er kan gebruikt gemaakt worden van de bolderkarren.

Tevens hebben wij een evacuatiekoord, welke alle kinderen vast kunnen houden. Als er een wandeling gemaakt gaat worden nemen de Pedagogisch Medewerkers de volgende voorwerpen mee:

- Mobiele Telefoon (op de receptie is bekend welk mobiel nummer bereikbaar is in geval van een calamiteit) In deze mobiele telefoon staat het nummer van Kikker Rik en eventueel politie vermeld.
- E.H.B.O kit en de aspirin (het uitzuigsetje voor insecten)
- Daglijst
- Tissues

Bij het wandelen met de baby's gaan er ook twee Pedagogisch Medewerkers mee. Eventueel kan er ook 1 Pedagogisch Medewerker van de babygroep mee gaan wandelen met de andere groepen.

De Pedagogisch Medewerkers kunnen voor de baby's die goed kunnen zitten de bolderkar gebruiken. Voor de baby's die nog niet kunnen zitten kan de drielingkinderwagen gebruikt worden.

Soort uitstapjes:

Geregeld gaan we wandelen met de kinderen naar het bos, de hei, de kinderboerderij, de speeltuin en ook gewoon in de wijk.

Toestemming:

Op het kindgegevens formulier geven ouders toestemming voor uitstapjes met hun kind. De Pedagogisch Medewerkers kunnen op de bijzonderhedenlijst zien of een kind toestemming heeft om mee te gaan of niet.

Op de receptie is ook bekend welke kinderen er expliciet toestemming nodig hebben alvorens zijn gaan wandelen.

Zomerperiode:

In beide tuinen en op het babybalkon zijn schaduwdoeken geplaatst om te voorkomen dat kinderen teveel worden blootgesteld aan direct zonlicht.

Als de kinderen naar buiten gaan worden de kinderen minimaal een half uur van te voren ingesmeerd met zonnebrandcrème (minimaal factor 30) die aanwezig is op Kikker Rik.

Mochten ouders gebruik willen maken van andere zonnebrandcrème dienen zijn deze zelf mee te geven. Ouders communiceren dit naar de betreffende Pedagogisch Medewerkers.

Bij extreem hoge temperaturen wordt de kinderen extra drinken aangeboden.

De badjes worden geplaatst op schaduwplekken, zodat het lichaam niet teveel in het directe zonlicht komt.

Het gebruikte water uit de badjes wordt zo mogelijk gebruikt om de plantjes in de tuin water te geven.

Winterperiode:

De kinderen gaan zoveel mogelijk naar buiten. De tijdsduur wordt aangepast aan de temperatuur en de weersomstandigheden. De kinderen worden goed aangekleed om onderkoeling te voorkomen. Daarnaast worden er vaak bewegingsspelletjes gedaan, zodat de kinderen warm blijven en niet op de koude grond gaan liggen.

Bestrijdingsmiddelen:

Bij Kikker Rik worden er geen schadelijke en / of gevaarlijke bestrijdingsmiddelen gebruikt. Mocht dit wel noodzakelijk zijn, dan wordt er zo mogelijk een dier- en mensvriendelijk product gebruikt wat niet gebruikt wordt in het bijzijn van de kinderen. Dit wordt dan desnoods in het weekend uitgevoerd.

Er is bij Kikker Rik geen chemische vervuilde grond aanwezig. Voor de bouw van het pand is door de gemeente een schoon grondverklaring afgegeven. In geval van calamiteiten of verontreinigde buitenlucht worden instructies van de overheid opgevolgd, zoals naar binnen gaan en het sluiten van deuren en ramen.

Buitenspeelregels:

Algemeen:

- De omheining is bedoeld als afzetting
- De schuur is een opslagplaats voor fietsen, speelmaterialen, etc.
- De palen van de schaduwdoeken zijn bedoeld als ophangmaterialen voor de schaduwdoeken.
- Het trappetje is bedoeld om naar binnen/buiten te gaan en niet om te spelen.
- De betonnen rand aan de buitenzijde van het pand is bedoeld als stootrand.
- De tuinen met tuinaarde zijn bedoeld voor de planten.
- De planten/ struiken zijn bedoeld om naar te kijken
- Geen planten plukken.
- De schaduwdoeken worden geplaatst in de lente- zomerperiode
- Voordat je naar buiten gaat de speelplaats controleren op glas, peuken en dergelijke vreemde voorwerpen.
- Centraal zitten en af en toe rondlopen op het plein.
- Dranken worden in een afgesloten beker mee naar buiten genomen.

Zandbak:

- Zand is om mee te spelen
- Het blauwe zeil wordt gebruikt als afdekzeil voor op de klep, zodat niet al het zand op de grond valt.
- Zandbakspullen horen in de zandbak
- De deksel van de zandbak is om de zandbak af te sluiten
- Voor in gebruik name van de zandbak controleren op veilige inhoud.

Fietsen:

- Fietsen zijn bedoeld om op te zitten en mee rond te rijden.
- Niet botsen met de fietsen.

Stoepkrijt:

- Stoepkrijt alleen op de tegels.

Zwembadjes:

- De tuinslang ongeveer 3 minuten door te laten spoelen voordat je hem gebruikt ivm de legionella bacterie
- Tussen 13:00 en 15:00 blijven de kinderen binnen, wanneer de zon fel schijnt
- Minimaal een half uur voordat de kinderen naar buiten gaan worden zij ingesmeerd met zonnebrandcrème
- Petjes opdoen bij kinderen met weinig/ dun haar en op verzoek van ouder(s)

Stopcontacten:

- De stopcontacten aan de bomen zijn bedoeld voor buitenactiviteiten waarbij stroom nodig is.

Bruggetje:

- Alleen op de eerste touw klimmen
- Alleen lopend over het bruggetje.

Klimhuis:

- Klimwand betreden tot trede 3
- De wiebelbrug is bedoeld om over heen te lopen.
- De trap wordt gebruikt om op het klimhuis te klimmen zonder materialen.

- Geen speelgoed op het klimtoestel
- Niet tegen de glijbaan omhoog klimmen.
- Niet bovenop het klimhuis op het randje klimmen

Gezondheidsrisico's ten gevolge van (het uitblijven van) medisch handelen

Inleiding:

Kinderen op een kinderdagverblijf kunnen ziek worden.

Het is van groot belang om als kinderdagverblijf zelf een ziektebeeld op te stellen waarin, afspraken staan over hoe het kinderdagverblijf omgaat met kinderen die ziek zijn of worden.

Pedagogische medewerkers worden regelmatig geconfronteerd met kinderen die (homeopathische) geneesmiddelen gebruiken. Ook krijgt het kinderdagverblijf regelmatig het verzoek van ouder(s)/ verzorger(s) om hun kinderen (homeopathische) geneesmiddelen toe te dienen. Een enkele keer wordt het uitvoeren van een medische handeling gevraagd, zoals het toedienen van een zetpil.

Als het kinderdagverblijf in gaat op het verzoeken tot het verrichten van dergelijke handelingen moet men ook weten welke verantwoordelijkheden men neemt. Mogelijk zijn niet alle Pedagogisch medewerkers bevoegd en bekwaam om medische handelingen uit te voeren. Met het oog op de gezondheid van de kinderen is het van groot belang dat de pedagogische medewerkers in dergelijke situaties zorgvuldig handelen.

Daarnaast moet het kinderdagverblijf zich er van bewust zijn dat wanneer er fouten worden gemaakt of een vergissing wordt begaan het kinderdagverblijf en ook de Pedagogisch medewerker zelf hiervoor strafrechtelijk een civielrechtelijk aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Het doel van dit protocol is de medewerkers van het kinderdagverblijf een handreiking te geven over hoe in deze situaties te handelen.

Het gebruik van een thermometer:

Kinderen voelen vaak warm aan, wat de neiging geeft om te temperen. Meestal is het temperen dan voor niets, omdat de warmte veroorzaakt wordt door het uitbundige spelen. Een Pedagogisch medewerker moet zich bewust zijn wanneer wel en wanneer geen temperatuurmeting te doen, zodat dit geen onnodige belasting voor het kind betekent. Bij twijfel is het beter het zekere voor het onzekere te nemen en het kind wel te temperen. Dit wordt gedaan door een gediplomeerd Pedagogisch medewerker. Na gebruik van de thermometer wordt deze goed schoongemaakt met 70% alcohol.

Het verstrekken van geneesmiddelen:

Kinderen krijgen soms geneesmiddelen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook gedurende de tijd dat zij op het kinderdagverblijf zijn. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld puffen bij astma, antibiotica enz. Ouders vragen aan het kinderdagverblijf deze middelen aan hun kind te geven. In deze situatie hebben de ouders vooraf toestemming gegeven middels het invullen en ondertekenen van een medicijnverklaring op de receptie van ons kinderdagverblijf. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die door onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Aanvraag medicijnverklaring:

De ouder kan de medewerker om een verklaring vragen en deze ter plaatse invullen. Na het invullen overhandigt de ouder zowel het medicijn in de originele verpakking als de ondertekende verklaring. De medewerker controleert het te geven medicijn aan de hand van het etiket en het ingevulde formulier. Ouders geven eventuele instructies voor het te geven medicijn aan zowel aan de receptiemedewerker als ook aan de Pedagogisch medewerker op de groep. Alleen vaste gediplomeerde Pedagogisch medewerkers zijn, in overleg met ouders en na uitdrukkelijke toestemming van de receptiemedewerkers, bevoegd medicijnen te geven.

In een medicijnverklaring worden ondermeer de volgende gegevens verzameld:

- Naam van het medicijn/ zelfzorgmiddel
- Het medicijn/ zelfzorgmiddel wordt verstrekt op voorschrift van: (naam behandelend arts/ op aanwijzing van de ouders zelf)
- Het medicijn/ zelfzorgmiddel dient te worden verstrekt: (begin en einddatum)
- Het medicijn/ zelfzorgmiddel dient verstrekt te worden om: (uur voor/ na de maaltijd)
- Het medicijn/ zelfzorgmiddel zal verstrekt worden door: (namen Pedagogisch medewerkers)
- Het medicijn/ zelfzorgmiddel dient bewaard te worden op de volgende plaats: (koelkast of andere bewaarplaats)
- Het medicijn/ zelfzorgmiddel is houdbaar tot en met: (houdbaarheidsdatum) en is geopend op (datum)
- Wijze van toediening (NB, ouders geven altijd de eerste gift)
- Dosering

Door het zorgvuldig vastleggen van gegevens wordt duidelijk wat beide partijen van elkaar kunnen verwachten.

In geval van calamiteiten:

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een geneesmiddel reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een geneesmiddel, neem dan direct contact op met de ouder(s)/verzorger(s).

Bij een ernstige situatie belt de pedagogisch medewerker direct het landelijke alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat je duidelijk alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van het kind en het geneesmiddel dat is toegediend. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

Paracetamol:

Paracetamol wordt veel gebruikt bij kinderen. Bijvoorbeeld na een inenting, bij het doorkomen van tanden en kiezen, oorpijn of koorts zonder directe aanleiding. Pedagogisch medewerkers mogen alleen paracetamol toedienen op verzoek van een ouder ter bestijding van pijn. De paracetamol wordt door de ouder zelf meegenomen naar het dagverblijf en in opdracht volgens de medicijnverklaring gegeven.

Indien ouders s' ochtends thuis een kind paracetamol hebben gegeven, ligt de verantwoordelijkheid daarvan bij de ouder. De ouder doet er goed aan bij de Pedagogisch medewerker aan te geven dat het kind paracetamol heeft gekregen. Het wordt ouders afgeraden om gedurende de dag op het kinderdagverblijf zelf de paracetamol te geven om vervolgens het kind op het kinderdagverblijf te laten.

Homeopathische middelen:

Veel ouders geven hun kind homeopathische middelen zoals Chamodent of een neusspray. Ouders wordt gevraagd ook voor deze medicijnen een medicijnverklaring in te vullen en te ondertekenen. Als er opnieuw of een nieuw homeopatisch middel meegegeven wordt, dient er een nieuwe medicijnverklaring ingevuld te worden.

Medisch handelen:

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan het kinderdagverblijf vragen handelingen te verrichten die vallen onder "medisch handelen". Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel of het toedienen van een injectie. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de thuiszorg en/of de ouders zelf op het kinderdagverblijf uitgevoerd. Voor de hierboven genoemde medische handelingen is er, binnen de wetgeving, een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen

in de Individuele Gezondheidszorg (WET BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg.

De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor personeel werkzaam in de kinderopvang.

Deze wet houdt in dat bepaalde handelingen alleen mogen worden verricht als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- 1) De medische handeling moet worden verricht in opdracht van een beroepsoefenaar die voor het verrichten van de handeling zelf wettelijk bevoegd is.
  - 2) De persoon die de handeling verricht moet de aanwijzingen van de opdrachtgever opvolgen.
  - 3) De persoon die de handeling verricht moet bekwaam zijn om de handeling te verrichten en een bekwaamheidsverklaring ondertekend hebben.
  - 4) Er wordt een aanvullende overeenkomst met de ouders afgesloten. In een degelijke overeenkomst worden de afspraken over de aanvullende zorg, financiering ervan en de aansprakelijkheden van het kinderdagverblijf en het personeel nader geregeld.
  - 5) Uit de aanvullende overeenkomst genaamd "medische handelingen instructie door ouders" moet expliciet blijken voor welke medische handelingen de ouders toestemming hebben verleend.
  - 6) Uit het formulier "bekwaamheidsverklaring voorbehouden medische handelingen instructie door arts" dient de toestemming van een arts bovendien de beschikbaarheid, bekwaamheid en bereidheid van de medewerker blijken.
  - 7) De locatieverantwoordelijke ontvangt schriftelijke instructies zie formulier "uitvoeringsverzoek tot voorbehouden medische handelingen van de arts/ ouder/ verzorger met betrekking tot.
- De wijze waarop de handeling moet worden uitgevoerd
  - Algemene aandachtspunten ter observatie na het uitvoeren van de handeling
  - Instructies voor het handelen bij bepaalde verschijnselen
  - De arts bepaalt in hoeverre extra toezicht en tussenkomst van zijn/ haar kant noodzakelijk is. Alle afspraken dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Kikker Rik volgt de richtlijnen uit de WET BIG. In de Wet Big is onder meer geregeld welke medische handelingen slechts uitgevoerd mogen worden door gekwalificeerd beroeps oefenaren, zoals artsen. Deze medische handelingen worden voorbehouden handelingen genoemd. Een gekwalificeerd beroepsoefenaar zoals een huisarts mag echter een uitvoeringsonderzoek doen waarbij opdracht wordt gegeven aan een medewerker van een kinderdagverblijf om in bepaalde situaties een voorbehouden handeling te verrichten. De medewerker moet (na instructie) wel bekwaam zijn om deze handeling uit te voeren. Bij Kikker Rik worden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen en onder strikte voorwaarden voorbehouden handelingen uitgevoerd. Met mede weten van de locatieverantwoordelijke.

Medische handelingen die uitleg van de ouders vragen:

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen eenvoudige medische handelingen die regelmatig voorkomen en geen nadere uitleg behoeven (zoals het plakken van een pleister) en eenvoudige medische handelingen die zeer zorgvuldig moeten worden uitgevoerd en die nadere uitleg vragen (zoals bijvoorbeeld het geven sondevoeding en het toedienen van een klysma)

Wat betreft het uitvoeren van medische handelingen die uitleg vragen, kiest Kikker Rik voor een beperkt aantal handelingen:

- Het toedienen van een Diazepam rektiole/ Stesolid bij een epileptische aanval\
- Het geven van een sondevoeding
- Het geven van een zepil ter preventie van een kind bekend met koortsstuipen.

- Het puffen van kinderen

Voorwaarden hiervoor zijn:

- Er wordt schriftelijk vastgelegd op welke wijze de voorbehouden handeling moet plaats vinden (zie formulier medische handelingen, instructie door ouders)
- De instructie is gekoppeld aan minimaal twee Pedagogisch Medewerkers en de locatie verantwoordelijke die het formulier van een handtekening hebben voorzien.
- De medewerkers tekenen per keer aan op de daglijst van de groep dat ze de handeling hebben verricht.

Voorbehouden medische handelingen die uitleg van een arts vragen:

Kikker Rik stelt zich zeer terughoudend op om tijdens de opvang voorbehouden handelingen uit te voeren. Indien zich echter levensbedreigende situaties voordoen waarbij van te voren is vastgesteld hoe te handelen en bij welk kind dit eventueel kan worden voorkomen, mogen medewerkers voorbehouden handelingen in strijd met de wet zelfs noodzakelijk zijn. Na een handelen in nood volgt een registratie, met afschrift naar de locatieverantwoordelijke.

Werkinstructie bij medische handelingen:

Wijze van verslaglegging:

- Zolang de medische handeling bij kind moet worden toegepast, wordt het formulier "medische handelingen" bewaard in de map medicijnverklaringen. Deze map is te vinden op de receptie. Medewerkers tekenen per keer aan op de daglijst dat ze de handeling hebben verricht.
- Indien de medische handeling niet meer hoeft worden verricht, wordt het formulier "medische handelingen" bewaard in de map kindgegevens bij de gegevens van het betrokken kind (in de Nanny)

Communicatie met ouders:

- De instructie is gekoppeld aan minimaal twee Pedagogisch medewerkers en de locatieverantwoordelijke.
- De ouders zijn verantwoordelijk voor (het regelen van) de instructie en het schriftelijk doorgeven van wijzigingen. Bij elke wijziging dient opnieuw een formulier "medische handelingen, instructies door ouders" ingevuld te worden.
- De ouders dienen aan te geven wat de mogelijke complicaties zijn en hoe gehandeld moet worden in geval van acute situaties.
- Als de medewerkers die instructie hebben gehad niet aanwezig zijn, dan kan een locatieverantwoordelijke de handeling uit voeren of dit in overleg met het kinderdagverblijf uit besteden aan de thuiszorg verpleegkundigen. Het kan betekenen dat de ouders het kind mee naar huis moeten nemen als de zorg voor het kind die dag niet geboden kan worden.

De locatieverantwoordelijke overlegt altijd met de betrokken pedagogisch medewerkers over een te plaatsen of geplaatst kind waarbij het verzoek tot een voorbehouden medische handeling door de ouders is gedaan. In het planningsprogramma de Nanny is een registratie aanwezig waarin alle kinderen vermeldt staan waarbij een voorbehouden handeling noodzakelijk kan zijn.

In de map "voorbehouden handelingen en bijzondere kinderen" worden per groep de bijzonderheden van kinderen geregistreerd en de bijbehorende formulieren bewaard.

De pedagogisch medewerker die een inschatting moet maken van of een voorbehouden handeling moet doen neemt contact op met de locatieverantwoordelijke. Hij begeeft zich met spoed naar de pedagogisch medewerkers en het kind. Dan wordt 112 gebeld en gevraagd om advies en instructies.

Aansprakelijkheid

Een kinderdagverblijf dat niet kan bewijzen dat een medewerker voor een bepaalde handeling bekwaam is, wordt aangeraden de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een pedagogisch medewerker die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht (bijvoorbeeld omdat zij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht) zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een ieder die bij het verlenen van zorg, schade of een aanmerkelijke kans op schade aan de gezondheid veroorzaakt, is civielrechtelijk en strafrechtelijk aansprakelijk.

Noodsituaties:

In noodsituaties wordt iedereen geacht naar beste vermogen te handelen en kan het verrichten van voorbehouden handelingen in strijd met de wet zelfs noodzakelijk zijn. In dat geval is er sprake van overmacht en levert de hulpverlening geen strafbaar feit op. In noodsituaties kan het zijn dat medewerkers anders kunnen handelen dan hierboven staat weergegeven. Na handelen in nood wordt altijd verslag gedaan naar de Algemeen Directeur.

Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van medische handelingen:

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hiervoor beschreven handeling.....
.....
.....
.....
.....

Verklaart dat,
(naam werknemer):
Functie:
Werkzaam op/bij:

Na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:
Naam kind:
Geboortedatum:

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor het kind noodzakelijk wegens:
.....
.....
.....
.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop het kind aanwezig is op het kinderdagverblijf.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de Periode:
.....
.....
.....

Ondergetekende:
Naam:
Functie:
Werkzaam bij:
Plaats:
Datum:

Handtekening:

Medische handelingen instructie door ouders:

Ondergetekende,

Mevrouw/ de Heer
Ouder(s)/ verzorger(s) van (voor en achternaam kind)
die geplaatst is bij Kikker Rik op de volgende groep:

Geeft hierbij het volgende door:

Korte omschrijving specifieke handeling:

Instructie is gegeven aan (naam en voorletters):

Werkzaam als (functie en naam):

Instructie betreft handeling bij kind (naam kind):

Begin en eind datum van medische handeling:

Eventuele bijwerkingen kunnen zijn:

De volgende maatregelen dienen opgenomen te worden als het kind anders reageert op de medische handeling dan verwacht:

Ouder gaat akkoord met de volgende voorwaarden:

- Ouders zijn verantwoordelijk voor de instructie en het doorgeven van wijzigingen.
- Bij een wijziging dient een nieuw formulier ingevuld te worden.
- Ouders dienen aan te geven wat de mogelijke complicaties zijn en hoe gehandeld moet worden in geval van acute situaties.
- Als de medewerkers die instructie hebben gehad niet aanwezig zijn, dan dienen de ouders het kind mee naar huis te nemen of op te halen.
- Ondergetekende weet dat als er iets met het kind gebeurt dat in relatie staat tot bovenstaande handeling, Kikker Rik en/of betrokken pedagogisch medewerker niet verantwoordelijk of aansprakelijk gesteld kan worden.

Naam ondergetekende:

Datum:

Handtekening:

Uitvoeringsverzoek tot voorbehouden medische handelingen:

Naam kind:
Geboortedatum:
Adres:
Postcode:
Woonplaats:
Telefoon:

Ondergetekende opdrachtgever (arts) verzoekt ondergetekende opdrachtnemer (medewerker KDV Kikker Rik) om onderstaande medische handeling(en) indien nodig uit te voeren bij bovengenoemde kind conform de instructies.

Indicatie/ aanleiding:

Aard van de behandeling:

Specificaties:

Medicijnen/ Vloeistof:

Dosering:

Eventuele persoonsgebonden complicaties:

Andere in verband relevant geachte gegevens:

Geldigheidsduur van de opdracht:

Ondertekening opdrachtgever:
Naam arts:
Plaats:
Datum:
Tel. Nummer:
Handtekening:

Ondertekening opdrachtgever:
Naam arts:
Plaats:
Datum:
Tel. Nummer:
Handtekening:

Bekwaamheidsverklaring voorbehouden medische handelingen instructie door arts:

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de volgende handeling:

Verklaart dat, (naam medewerker)

Functie:

Werkzaam bij kinderdagverblijf Kikker Rik:

Na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

Naam kind:

Geboortedatum:

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor het kind noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop het kind aanwezig is op Kikker Rik.

De hierboven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Eventuele bijwerkingen kunnen zijn:

De volgende maatregelen dienen genomen te worden als het kind anders reageert op de medische handeling dan verwacht:

Deze bekwaamheidsverklaring is geldig tot:

Afspraak voor het herhalen van de instructies is op:

Ondergetekende (arts/ specialist)

Naam:\Functie:

Werkzaam bij:

Plaats:

Datum:

Handtekening:

